

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. De Censibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

204. m. 242. ubi tradit jus patronatus non amitti per non usum. Ut neque amittatur præsentatione facta per unum ex compatronis, sed saluum manet reliquorum jus, modò omnes fuerint in possessione, & eodem jure veniant, aliàs fecit. Riccius Decis 209 qui Decis. 126. quaerit, an præsentatus, cui movetur lis; possit aliquid solvere adversario, ut à lite discedat? et posse, certis limitationibus & conditionibus, decidit.

9. Denique ad instar juris patronatus, seu ex eo natum esse jus Regaliæ, notat Zyp h. t. in fine. Verum in Brabantia & alibi in his Belgicis ditibus non habere locum. Addit, Clerum Flandriæ ante exemptionem à corona Franciæ non amisisse regaliæ: excepto episcopatu Tornacensi, ejus tamen episcopo Ludovicus a. 1357. eam restituerit, donec certius de ea sibi liqueret. Sed rursus exortam fuisse sub Philippo Pulcro, Rege Castiliæ, quem scribit ob eam, aliasque causas cum Franco bellum noluisse, sed ad Hispaniam anhelasse: Nec fuit, inquit, idem Clerus subiectus ecclesiæ Gallicanæ aut Pragmaticæ sanctioni, aut nominationibus Parisiensibus, sed semper seorsim res suas sibi habuit.

TITULUS XXXIX.

De Censibus, Exactionibus & Procurationibus.

§. I.

De Censibus.

1. Censibus quid hic significet.
2. Episcopo nomine Cathedralitici debentur duo solidi.
3. Patrono Ecclesia vel beneficii debetur census ab initio impositus.
4. Ex post facto census imponi non potest, ne quidem Prelatis.
5. Ne quidem etiam jurato.
6. In qua moneta solvendus sit census.

1. Censibus in generali & communi accipitur significat, quidquid annuatim in

quantitate seu summa persolvitur, *l. Etatem D. de censibus*, eaque ratione etiam Tributum & Pensionem comprehendit. Hic autem sumitur pro annuo redditu, qui ex proventus ecclesiæ solvitur & Superioribus in signum subjectionis, ut episcopo, *c. Constitutus 6. sup. de religiof. domibus*, & interdum Summo Pontifici, *c. Recepius 8. inf. de privilegio*, vel etiam inferioribus Clericis, *c. Quarelam 24. sup. de elect. c. Cum Canonici* penult. h. t. quandoque patronis: Sive Clericis sive Laicis, *c. Præerea 23. sup. de jure patronatus*.

2. etiam episcopo à qualibet ecclesiæ suæ diocesis debentur duo solidi, nomine Synodatici sive Cathedralitici, in signum subjectionis & honorem Cathedralis, *c. Conquerente sup. de Officio Iud. Ordin. c. Pastoralis* & ibi Glossa Innoc. & Panormit. *sup. de Donat. can. Placuit x.*

3. Item patrono debetur census seu redditus, quem in fundatione & dotatione ecclesiæ ab initio sibi auctoritate episcopi reservaverit, *d. c. Præerea sup. De jure patronatus*. * 3. Dico, ab initio; quia, postquam Ecclesia jam donata & consecrata est, novi census imponi non possunt, nec veteres augeri, *c. Sententia 3. c. Prohibemus 7. c. Significavit 13. hoc tit.* non modò à patronis, sive Clericis sive Laicis, *c. Cum Clerici 11. c. Quamvis 15. hoc tit.* sed ne à Prælatibus quidem ecclesiarum, *c. Præerea 8. c. cap. 29. h. t.* quia impositio census est quædam alienatio jurium ecclesiæ & impositio servitutis ejusdem, quæ Ecclesiæ gravatur. Abbas in *d. c. Præerea h. tit.* jura autem ecclesiæ nequeunt, nisi ex justa & rationabili causa & adhibita solemnitate alienari, *can. Sine xii q. 8. c. dixi sup. Tit. de rebus Eccles. non alienandis*. Hanc autem solemnitatem adhibere Prælati non potest, dum novum censum in suam utilitatem vult imponere ecclesiæ, cum nemo in proprio facto sibi auctor esse queat, *Clement 1. de rebus Eccles. non alienandis*: Licet possit ad utilitatem alterius Ecclesiæ subsistere justâ causâ, quando in eo loco jurisdictionem habet episcopalem, secundum Abbatem in *d. cap. Prohibemus*.

Sed neque fidejussoria vel juratoria cautio de novo censu imponendo & solvendo, aut veteri augendo quicquam operabitur, veterum tale juramentum omninò relaxandum

dum erit, *cap. Gravus* 15. & *d. cap. Significavit* 13. *hoc tit.* cum vergat in detrimentum Ecclesie.

5. Permittitur autem Episcopo, quando Ecclesiam suæ diocesis cum consensu sui Capituli exemptione donat, *cap. Pastoralis* 7. *in fine sup. de donat.* in eadem sibi reservare censum aliquem, *cap. Constitutus* 6. *sup. De religiosis domibus, cap. Cum venerabilis* 21. *hoc tit.* Sic enim & Pontifex, cum Ecclesiam à jurisdictione eximit Episcopi, & in suam tutelam recipit, solet oblatum eo nomine censum recipere, *d. ca. Constitutus* *vers.* Nos quoque, *cap. Si Papa de privilegiis in 6.* Sic etiam permittitur patrono Ecclesie tempore foundationis aut dotationis moderatum redditum pensionis nomine constituere, *d. c. Præterea* & *sibi Gloss.* & *Abbas sup. de jure patronat.*

Inferiores autem Clerici Ecclesias, quibus præsent, non possunt absque auctoritate & assensu Episcopi censuales facere, seu censu aliquo onerare; cum auctoritate verò Episcopi possunt.

6. Sed cum hic census annuus, de quo agitur, solvi plerumque soleat in moneta, quæ sæpè vel augetur vel minuitur, quarri potest, quâ moneta solvi census debeat. Respondet Pontifex in *e. Olim* 20. *cap. penult.* *hoc tit.* solvendum esse ad antiquam monetam, id esse secundum æstimationem monetæ, quæ tunc cursum habuit, quando constitutus fuit census: Nisi præscriptum sit, ut solvatur ad alterius monetæ æstimationem.

§. II.

De Exactionibus.

1. *Subditi ab Episcopo non gravandi exactionibus.*
2. *Exigi tamen potest charitativum subsidium.*

Exactionum nomine intelligit hic Pont. tributa, vectigalia & tallias, *e. Omnis* 2. *h. t. 1.* Prohibet autem in *cap. Cum Apostolus* 6. *h. t.* prohibemus *h. t.* ne subditos suos tallis & exactionibus Episcopi gravare præsumant. 2. Permittit tamen, ut superveniente justâ & rationabili causâ, cui subsidio opus habeat, valeant cum charitate moderatum ab iis auxilium postulare: Quod idè interpretes solent

appellare Charitativum subsidium, *d. §. Prohibemus* & *c. Conquerente* 16 *in fine sup. De officio Iudicis Ordinaris.* *Pialee* p. 2. *e. 2. art. 2. n. 12.* de quo latè Chastan. *ad Cons. Burg. Rub. 1 §. 4. vers.* *Et sur les hommes subjets, num. 11. & multis seqq.* Boëtius *Decis* 148. extantque de eodem singularares Tract. Bartholomæi de Bellenzinis & Remigii de Gonnii. Cæterum in *d. §. Prohibemus in fine.* vetat quoque Pontifex, ne Archidiaconi sive Decani ullas exactiones sive tallias in Presbyteros seu Clericos exercere præsumant.

§. III.

De Procuracionibus.

1. *Procuracionum nomine quid hic veniat.*
2. *Nulla Ecclesia ab his libera, neq. videm præscriptione.*
3. *Modus visitationis & procuracionis.*
4. *Visitatio à Cathedrali Ecclesia inchoanda.*
5. *Forma & ordo visitationis, remissivè.*

PER Procuraciones hoc Tit. intelligitur necessariorum sumptuum exhibitio, quæ ratione visitationis debetur ab Ecclesia vel Monasterio, ei, cui ex officio incumbit jus & onus visitandi, si ve sit Episcopus, sive Archidiaconus, sive Decanus, sive Legatus Summi Pontificis, *e. Cum Apostolus* 6. *in princ. e. Cum instantia* 17. *Procuraciones* 23. *h. t.*

2. Ab his autem procuracionibus nulla Ecclesia aut Monasterium excusatur, & ne quidem præscriptione tolli possunt, *d. e. cum Apostolus* §. *Prohibemus*, *d. e. Cum instantia* *hoc tit. & c. Conquerente* *sup. De officio Iud. Ordinar.* tum quia exhibeantur in signum subjectionis obedientie, quam contra Prælatum subditus nequit præscribere, *c. Cum non liceat* *sup. De præscriptum* quia, cum nemo cogatur, Apostolo teste. *1. ad Corinth.* 9. suis militare stipendiis, meritò qui spiritualia seminant, & carnalia metere debeat. Ideoque licet Ecclesia aliqua steterit diu, nec unquam procuracionem visitandi exhibuerit, tamen nunc demum petenti exhibere cogitur, *cap. Venerabili* 24. *hoc tit.* nisi per privilegium speciale Summi Pontificis probet se ab ea exemptam, *d. cap. Cum instantia.*

3. Quantum ad modum visitationis & procuracionis